

Duodju! 1/5. Duodjemáilbmái oahpásmuvvan
Arctic Indigenous Design Archive, www.arkisto.fi/aida
Copyright © All rights reserved

DUODJU! 1/5 Duodjemáilbmái oahpásmuvvan – Oahpaheaddjidoarjja

DUODJU! pedagogaš materiála lea buvttaduvvon AIDA ja AIDA II-arkiivat dálá áigge doaibmin – fidnuin, Suoma Riiikkaarkiivva Sámi arkiivvas Interreg Nord -ruhtadanprográmma doarjagiin.

Almmustahttinbeaivi 19.10.2021 (16.2.2022)

Buvttadan: Sámi Arkiiva, Arctic Indigenous Design Archives.

Diat:

0/21

Dán diaráiddu ulbmil lea láidestit nuora duodjemáilbmái, duodjejurddašeapmái, bohciidahttit ságastallama luohkkálanjas ja bokit beroštumi duodjái ja duojárvuhtii.

Váldosiiddu govva, Duodju! gráfalaš elemeantat ja govvaoplánen: Sunna Valkeapää
Tevnnegeat: Michalina "Misia" Siennicka
Clip art : Microsoft 365

1/21

Dán dias smiehttat, gos mii oaidnit duodjejurddašeami. Dat sáhtta gávdnot aivve juohke sajis go mii oahppat, mii duodjefilosofiija lea.

Govva: 1. Káffegohppa. 2. Guksi. Sami Laiti; Duojár. Instagram; Samekki_inari; Gáldu.

2/21

Juohke duoji duohken lea máinnas. Eandalit árbevirolaš duojit leat duddjojuvvon dihto dárbbu várás ja dihtomielalaš jurdagiiguin. Geavatlašvuolta ja anolašvuolta leat leamašan deháleamos ulbmil duoji ollašuttimis.

Govva: Vuodjingeres. Sámemusea Siida; SÁ2667. Govva: Thaer, Günther. Finna; CC BY 4.0; Gáldu.

3/21

Ođđaáigásaš duddjomis dahje heivehuvvon duddjomis lea dávjá seamma geavatlaš ulbmil. Dán dias oidno geavatlaš vuohki atnit boares báiddi ođđa duoji materiálan.

Govva: (1.) Ullobáidi. (2.) Ulloárpu.

4/21

Duojis lea álot juoga geavatlaš ulbmil. Nuvttohiid njunni lea dolin leamašan sabehiid várás, danin njuni hápmi lea dehálaš vai čuoigan lea lihkestuvvan. Unna erohusainge lea leamaš stuorra mearkkašupmi. Dán áigge dan gohčodit buvttagárgemin (Suom. "tuotekehitys").

Dihito sogain ja duojáriin lea iežaset vuohki hábmet nuvttoha njuni.

Govva: 1. Giella. Sami Laiti; Duojár. Instagram; Samekki_inari; Gáldu. 2. Nuvttohat.

5/21

Gohti lea akta stuorámus árbevirolaš dujiin dahje huksehusain mii mis lea. Dasa lassin galgá smiehttat goahtesaji, árageđggiid, goahtemuoraid, loavdaga ja nu ain.

Govva: Gohti. Sámemusea Siida; Siidda olgomusea; Gáldu.

6/21

Dán áigge ollugat gorrot mánáidasaset unna sámegálvvuid árgabeaigeavahussii. Omd. cuipeminstarat leat hápmašuvvan vuogasin nu ahte gahpir soaitá lieggasut go ođđaáiggi "jollegahpir" (Suom. "pipo"). Seammás mánná guoddá soga mearkkaid fárus ja Sámi bivttasárbevierru beassá eallit.

Govva: Mánná.

7/21

Heajat leat dakkár dáhpáhus gos bivttasárbevierru dáidá eallá nannosepmosit. Headjabára biktasiid goarrumii ja čohkkemii oassálastá olles sohka.

Govva: Náittosbárra.

8/21

Dávjá olmmoš jurddaša ahte duojár lea álo eallilan olmmoš. Mángii sii leatge dat geat leat guhkimusat duddjon ja ovdanbuktán dujiideaset (erenomážit dievddut). Dávjáges áhku eai jurddaš ahte sii leat duojárat, eambo goarostit sisteseahkaid ja gávttiid duos dás. Muhto duohtavuodas min duodjemáilbmái gullevaš jurdagat ja árgabeaivi duddjon leat nu dábálaččat ahte mii eat oba jurddašge daid.
Donge sáhtát leat duojár!

Govva: Olbmot.

9/21

Duodjesuorggit juhkkovuođat roavvasit golmma oassái: dipmaduođat, garraduođat ja čikŋaduođat (silba, golli jna.).

Dasa lassin mii leat gávnahan vel golbma sierra suorggi mat nannosit čatnasit duodjemáilbmái: ávnnasteapmi mii sisttisoallá sihke ávdnasa skáhppoma ja ávnnastallama (ávdnasa gárvema); árgabeaivi seastevaš válljejumit ja geavatláshuohta, jurddašanvuohki dahje filosofii; ávnnahis duddjon.

Fuobmátgo vel lasi surggiid mat laktásit duodjemáilbmái? Dahje fuobmátgo juoidá mii aŋkke ii laktás dasa?

Govva: (1.) Sisteseahkka. Sunna Valkeapää; Gáldu. (2.) Niibi. Mihku-Ilmár; Ilmari Laiti; Duojár. Sámi arkiiva; Mihku-Ilmár arkiiva; Gáldu (3.) Solju. Sami Laiti; Duojár. Instagram; Samekki_inari; Gáldu. (4.) Duddjot. Hilma Länsman; Duojára priváhta govvačoakkáldat; Gáldu. (5.) Fanas. Mihku-Ilmár; Ilmari Laiti; Duojár. Sámi arkiiva; Ilmari Laiti arkiiva; Gáldu. (6.) Bearralat. Minna Moshnikoff; Duojár. Instagram; Minnamoshnikoff; Gáldu.

10/21

Go lehpet dál ságastallan duodjemáilmmis ja dan iešvuodain, de lea buorre oahppat earuhit mii lea duodji ja mii fas ii leat. Mii dahká dán dujiin sámeduodji?

Buorit gažaldagat ášši guorahallamii:

- Mii dát lea?
- Gii dán lea duddjon?
- Makkár sánit govvidit dán duoji?

Govva: Baste; Čoarvebaste. Mihku-Ilmár; Ilmari Laiti; Duojár. Sámi arkiiva; Mihku-Ilmár arkiiva; Gáldu.

11/21

Naba makkár iešvuodain don oainnát, leago dipmaduodji sámeduodji vai ii?

Buorit gažaldagat ášši guorahallamii:

- Mii dát lea?
- Gii dán lea duddjon?
- Makkár sánit govvidit dán duoji?

Govva: 1. Sisteseahkka. Sunna Valkeapää; Gáldu. 2. Lávka. Matleena Fofonoff; Duojár. Sajos; Sámi duodji rs.; Duodječájáhus; Gáldu.

12/21

Naba čijain? Makkárat leat sámečijat?

Buorit gažaldagat ášši guorahallamii:

- Mii dát lea?
- Gii dán lea duddjon?
- Makkár sánit govvidit dán duoji?

Govva: Beivváš; Beallečijat. Gová Lásse Lásse Elle; Elle Valkeapää; Duojár. Instagram; Elle.valkeapaa; Elle Valkeapää Design; Gáldu.

13/21

Árbevirolaš dujiin lea olu álkit oaidnit leago dat duodji vai ii, muhto dán áigge leat maddái ođđaáigásaš duojit. Mo mii sáhttit earuhit ahte ođđaáigásaš dahje ng.modearna duodji lea sámeduodji?

Buorit gažaldagat ášši guorahallamii:

- Mii dát lea?
- Gii dán lea duddjon?
- Vuhttogo dinggas duodjejurddašeapmi dahje sámi kulturduogáš?

Govva: 1. Suorpmas; Silbasuorpmas. Sámemusea Siida; SÁ2495:27. Finna; CC BY -ND 4.0; Gáldu. 2. Beallječikŋa. Maria ja Irina Saijets; Duojarat. Instagram; Samibling; Sami Blin; Gáldu.

14/21

Árbevirolaš dujiin lea olu álkit oaidnit leago dat duodji vai ii, muhto dán áigge leat maddái ođđaáigásaš duojit. Mo mii sáhttit earuhit ahte ođđaáigásaš dahje ng. modearna duodji lea sámeduodji?

Buorit gažaldagat ášši guorahallamii:

- Mii dát lea?
- Gii dán lea duddjon?
- Vuhttogo dinggas duodjejurddašeapmi dahje sámi kulturduogáš?

Govva: 1. Renko. Gová Lásse Lásse Elle; Elle Valkeapää; Duojar. Instagram; Elle.valkeapaa; Elle Valkeapää Design; Gáldu. 2. Renko ja mánná. Gová Lásse Lásse Elle; Elle Valkeapää; Duojará priváhta govvačoakkáldat; Gáldu.

15/21

Min kulturduogášii čatnasit nannosit seastivuoda jurddašeapmi, luonddu ja duodjeávdnasa gudnejahttin ja geavatlaš árgabeaivvi čovdosat.

Govva: Dongeribuvssat ja máná gahpir. Elina Kuhmunen; Duojar. Instagram; Muduodjearkiiva; Gáldu.

16/21

Go duojar váldá vuhtii dien golbma jurddašavuogi (seastivuoda, gudnejahttima ja geavatlašvuoda) de son sáhtta bargat maid beare, go fal duostá hutkat.

Govva: IKEA-gákti. Sunna Katarina; Katarina Kielatis; Duojar. Instagram; sunnakatarina; Gáldu.

Duodju! 1/5. Duodjemáilbmái oahpásmuvvan
Arctic Indigenous Design Archive, www.arkisto.fi/aida
Copyright © All rights reserved

17/21

Duddjonproseassa lea stoahkan, gulahallan ávdnasiiguin ja dárbbuiguin. Juohke duodji lea sierralágan ja danin duojár galgá máhttit váldit vuhtii iešguđetlágan áššiid.

Govva: Duddjot. Hilma Länsman; Duojára priváhta govvačoakkáldat; Gáldu.

18/21

Duddjonproseassa álgá dárbbus, muhtun dinggo dus guvssi dahje gávtti dahje feara maid, dahje don ieš dárbbášat juoidá ja galggat duddjot justa dihtolágan dingga dárbu várás. De duojár smiehtá, mo áigu duddjot ja de duddjogohtá!

Govva: Nieida.

19/21

De bargobihtá luohkkálanjas dahje leaksun:

- Makkár duodjejurddašepmái don leat šaddaduvvon?

20-21/21

Sisdollet tevnnegiid govvagáldut ja buvttadeaddjejoavkku dieđut.